

AINEVALDKOND	Kunstiained
AINEVALDKONDA KUULUVAD ÕPPEAINED	Kunst Muusika
VALDKONNA- PÄDEVUS	Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt: 1. teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga; 2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid; 3. mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust; 4. mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas; 5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt; 6. on loova eluhiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

ÜLDPÄDEVUSTE ARENGU TOETAMINE

1) Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline ja loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorlust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

2) Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkonnaülestes õppeprojektides osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsusetunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

3) Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuste arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

4) Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uutes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

5) Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, tabel, skeem, joonis, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning "tõlkides" sõnumeid ühest keelest teise.

6) Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, striktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatlisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

	7) Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ja institutsioonidega. 8) Digipädevus. Kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöös. Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeedia vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlikud autoriõiguste ja isikuandmete järgimise kohustustest digikeskkonnas. Ollakse teadlikud veebis loominguga jagamise turvalisusest.
LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMINE	Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbitavate teemadega. 1) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute kujunemisel. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. 2) Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. 3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima. 4) Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvates tehnoloogilises elu, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist. 5) Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustatavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. 6) Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandikultuuri arendamist tänapäevases globaliseeruvast maailmast. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja

	kunstiüritustel.
ÕPPEAINETE LÕIMING	Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktidele. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid: 1) teose, autori ja loomingu määratlus: • Tuuakse näiteid teiste kunstivaldkondade autoritest (nt kirjanikud, lavastajad) • Käsitletakse esimesi nimeliselt teadaolevaid autoreid nii kunstis kui muusika. Kui autor ei ole teada, siis põhjendatakse seda (nt rahvalaulude, vanemate teoste või tänavakunsti puhul); • Erinevate elukutsete paljusus ajaloolises ja nüüdisaja muusika- ja kunstikorralduses (nt impressaario, mänedžer, operaator, galerist, kirjastaja, helirežissöör) • Ajalooline vaade loomingu määratlusele ja võimalustele (nt rahvamuusika ja -kunst kui loomine, esitamine ja taasesitamine, <i>happening</i> ja <i>performance</i>, tänavakunst, stilisatsioon) 2) esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika: • Mõne kindla autori kuvandi loomine ja muutumine kultuuris (nt filmid Beethovenist ja van Goghist, erinevate režissööride, kriitikute, uurijate tõlgendused ja rõhuasetused) • Interpreteerimise erinevus (muusika esitus ja tõlgendamine, kunstis erinevate teemade (nt Madonna lapsega, püha õhtusöömaaeg, teiste kunstnike teoste aproprieerimine (kohandamine)) näited) • kureerimine (nt erinevate teoste valik ja kombineerimine, konteksti loomine, kunstiteoste vahelise seose lavastamine, kontserdikava koostamine, <i>soundtrack</i>'i loomine) • kriitik kui professionaalne kunsti mõtestaja, hindaja ja vahendaja 3) ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film): • Teoreetiline ülevaade erinevate kultuuride ajalooliselt mitmemeelelistest etendustest (Antiik-Kreeka draama, Prantuse õukonna ballett, tummfilm, nüüdisaegne draama- ja muusikalavastus) ja nende põhjal loodud lavastus 4) nüüdisaegsed mitmemeelelised kunstinähtused: • Video ja <i>performance</i>, muusikavideo, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms • Visuaalne album, fotofilm, reklaamfilm

- Võib käsitleda heli ja pildi omavahelist mõju. Näiteks katsetada sama visuaali erinevate helitaustadega ja reflekteerida, kuidas kogemus muutub, *soundtrack*'i loomine, animatsiooni helindamine.

5) Appropriatsioon nii muusikas kui kunstis: sämpeldamine, remiks, kaver, kollaaž, assamblaaž, pastišš, stilisatsioon, töötlus, orkestratsioon, transkriptsioon ja arranžering.

6) Kunst ja muusika kui loomemajanduse valdkonnad: kunsti- ja muusikakorraldus, vahendamine, brändimine, kunsti- ja muusika meedia, sisuloomine, levitamine ja suunamudimine, festivalid, biennaalid jm rahvusvahelised suursündmused.

Lõiming teiste õppeainetega.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendamisoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri-ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid),samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustakse inimese kuulmis-ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia(loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikaid).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

ÕPPEAINE NIMETUS	Kunst
ÕPPEAINE KIRJELDUS	Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igapäevale. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Õppeaine lähtealused on: 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis; 2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi; 3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse

	taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloomega, uute avastustega kunstiajaloos, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlestele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne); 4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega. Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgsest käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD
I KOOLIASTE	Õpilane: 1. kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires; 2. teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3. kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult; 4. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5. kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

II KOOLIASTE	Õpilane: 1. tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2. teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3. kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja nelja-mõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnika võtteid ja kompositsiooni; 5. analüüsib oma teost ja tööd; 6. arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.	
III KOOLIASTE	Õpilane: 1. analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2. käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3. rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4. katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja nelja-mõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6. analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ningühiskonna muutustega üldisemalt.	
	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU <i>sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i>
1.klass	Õpilane: 1) tunneb ära ja kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid materjale; 2) tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi; 3) joonistab šablooni või orientiiri abil lihtsamaid kujundeid;	Materjalid ja vahendid - paber, värvipliatsid, viltpliatsid, guašid, plastiliin, savi, looduslik materjal, voolimisalus, joonlaud. Põhivärvid. Joonistamine šablooni või orientiiri abil. Rebimine või lõikamine kääridega. Liimipulgaga paberi liimimine.

	4)rebib sirgjooneliselt, lõikab silma järgi paberitükke, ribasid, vajadusel abi kasutades; 5)liimib liimipulgaga paberit, vajadusel abi kasutades; 6)voldib paberilehe pooleks ja/või neljaks; 7)voolib rullimise, lamendamise ja veeretamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid; 8)hoolitseb õpetaja juhendamisel oma töökoha ja õppevahendite korrashoiu eest;	Paberi voltimine. Voolimine - rullimine, veeretamine, lamendamine. Töökoha ja õppevahendite korrashoidmine. Praktilised tööd: 1)lihtsamate kujundite joonistamine; 2)paberiribade rebimine; 3)kontuuri järgi paberi lõikamine, liimimine; 4)paberi voltimine pooleks/neljaks; 5)plastiliinist lihtsamate kujundite voolimine;
2.klass	Õpilane: 1)tunneb ära, nimetab ja oskab õpetaja nimetamisel kasutada erinevaid materjale - paber, kartong, plastiliin, savi, looduslik materjal jms; 2)kasutab joonlauda sirgjoone tõmbamiseks; 3)järgib jõukohast mustri rütmi; 4)jälgib vastavalt võimetele pinna katmisel lihtsa kujutise kontuuri; 5)võrdleb värvusi, kuju, suurusi 6)joonistab vabalt või šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab neid; 7)kasutab erinevaid voolimisvõtteid;	Materjalid - paber, kartong, plastiliin, savi, looduslik. Sirgjoon. Muster ja selle rütm. Pinna katmisel kujutise kontuuri jälgimine. Kujutise olulisemad (2 - 3)tajutavad tunnused(värvus, kuju, suurus jms). Joonistamine või šablooni abil lõikamine ja liimimine. Sarnaste figuuride kujutamine kõrvuti. Voolimisvõtted (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms). Oma töökoha ja õppevahendite korrashoidmine. Praktilised tööd: 1)joonlauaga sirgjoone tõmbamine, 2)lihtsa mustri loomine; 3)pinna katmine kontuuri jälgides; 4) kujundite joonistamine, väljalõikamine, liimimine; 5)loovülesanded, loomingulise iseseisvuse kasutamine.

	8)täidab kunstiõpetuse ülesandeid võimalikult palju oma loomingulisust säilitades; 9) hoolitseb oma töökoha ja õppevahendite korrashoiu eest.
3.klass	Õpilane: 1)kasutab ohutult töövahendeid ja materjale; 2)kujutab elusolendeid ja eluta objekte neile iseloomulikul viisil; 3)märgab õpetaja juhendamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab vajaduse korral oma tööd; 4)oskab õpetaja juhendamisel materjalist lähtuvalt kasutada sobivaid töövahendeid ja töövõtteid - paberi rebimine, lõikamine, voltimine; guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; savi ja plastiliini voolimine eri võtetega; 5)täiendab mustri rütmi; 6)Kasutab õpitud ruumisuhteid pildil - suure, väiksem, paksem, peenem, pikem, lühem, ülal, all; Töövahendite ja materjalide ohutu kasutamine. Elusolendite ja eluta objektide kujutamine. Esemete ja figuurude iseloomulikud detailid. Erinevad töövõtted ja töövahendid - paberi rebimine, lõikamine ja voltimine, guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; savi ja plastiliini voolimine eri võtetega. Kujutamise põhilised tunnused - suurem, väiksem; paksem, peenem; pikem, lühem jne. Ruumisuhted pildil - ülal, all, kõrval jne. Oma töökoha ja õppevahendite korrastamine. Praktilised tööd: 1)elusolendite ja eluta objektide kujutamine neile iseloomulikul viisil; 2)paberi rebimine, lõikamine, liimimine; 3)savi ja plastiliini voolimine erinevate võtetega; 4)lihtsa mustri loomine ja selle rütmi täiendamine; 5)tähtpäevalise ruumikaunistuse valmistamine; 6)oma töökoha korrastamine peale töö lõppu;

	7)viib alustatud töö lõpuni; 8)korrastab oma töökoha;	
--	--	--

4.klass	Õpilane: 1)kasutab töös erinevaid materjale, sh taaskasutatavaid materjale; 2)mõistab töövahendite säästliku kasutamise vajalikkust ja oskab seda juhendamisel kasutada, 3)kujutleb inimeste, esemete ja loodusobjektide peamisi iseloomulikke tunnuseid, väljendab väljendab kujutatava ja ka enda emotsioone; 4)segab põhivärvidest II astme värvid(värvuste tabeli eeskujul); 5)kaunistab tähtpäevadeks ruumi; osaleb ühise keskkonna kujundamisel; 6)suudab töö tegemisel järgida lihtsat tööjuhendit (sh videojuhend) ja võrrelda oma tööd näidisega; 7)kirjeldab tööprotsessi, enda ja kaaslase töid, väärtustab erinevaid lahendusi, vajaduse korral õpetaja abiga; 8)kasutab võimaluse korral erinevaid digivahendeid;	Materjalide sh taaskasutatavate materjalide kasutamine. Töövahendite säästlik kasutamine. Inimeste, esemete ja loodusobjektide peamised iseloomulikud tunnused ja nende kujutamine. Värvuste tabel selle eeskujul põhivärvidest II astme värvide segamine. Oma töö võrdlemine näidisega. Oma tööprotsessi ning enda ja kaaslase töö kirjeldamine. Digivahendite kasutamine loomisel. Praktilised tööd: 1)ülesanne taaskasutatavate materjalide kasutamiseks; 2)inimeste, esemete ja loodusobjektide peamiste iseloomulike tunnuste kujutamine enda kunstitöös; 3)ülesanded, kus tuleb põhivärvidest segada II astme värvid; 4)tähtpäevadeks ruumi kaunistamine meeskonnatööna; 5)enda ja kaaslase tööprotsessi kirjeldamine; 6)ülesanne, kus tuleb kasutada digivahendeid;
----------------	---	--

5.klass	1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd.	Tunneb mõningaid kirjasüsteeme. • Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses. • Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. • Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit. • Teab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid • Üldises plaanis kaasaegse kunsti tutvustamine.

		• Tootedisain (leiutamine) • Tehnika ja töövõtted: makett segatehnika kollaaž kõrgtrükk joonistus maal foto animatsioon video jms. • Teose loomine spontaanselt või kavandades • rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms). • Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires. • Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid ja annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust.
6.klass	1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult;	• Kirjeldab lihtsamaid visuaalkultuuri ilminguid. • Rakendab eakohaselt teabegraafikat. • Tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid. • Teab kompositsiooni, graafika, värvusõpetuse, perspektiivi, kirjatüüpe, animatsiooni mõisteid ja põhimõtteid ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmise.

	4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.	• Käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info. Loob õpetaja abiga teostest ekspositsiooni (võib ka virtuaalse). • Teab kolmemõõtmelise kujutamise põhilisi baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Visualiseerib tarbimisharjumusi ja mõtestab lihtsamal tasemel ajaloolist ja kaasaegset ruumikeskkonda ja leiab sobiva väljendusvahendi oma idee teostamiseks. • Selgitab oma loodud digitaalkujutiste avalikustamisega seotud tagajärgi ja ohtusid. • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid: modelleerimine voolimine makett joonestamine kollaaž graafika joonistus maal foto animatsioon video jms. • Tunneb neljamõõtmeliste tööde teostamise etappe ja võimalusi ning kavandab ja loob vabavaraalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja juhendamisel. • Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused.
--	--	--

7.klass	1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste	• Kirjeldab digitaalseid keskkondi, hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust. • Leiab internetist lihtotsinguga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta, kasutab internetis täpsustatud pildiotsingut. • Tutvustab eri disainivaldkonna (näiteks tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain jne) esindaja tegevust. Analüüsib tarbeeset funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid. • Õpilane teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid. • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digikunst) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid uurides ja kavandades. • Kavandab ja arendab enda ideid enne teose loomist, kombineeri erinevatest ideedest tervikliku lahenduse. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga. • Selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi, kirjeldab teose ainest, meediumi ja vormi. • Leiab oma töö eksponeerimiseks koha, kus see on hästi vaadeldav. • Tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga
----------------	---	---

	valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt	
8.klass	1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboliseid; 2)käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle,	• Kasutab vajaliku info leidmiseks erinevaid infoallikaid. • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata), teadlikult uurides ja kavandades. • Laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetapid. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult. • Põhjendab tehnika või meediumi valikut ning sõnastab pealkirja toetudes oma sõnumile või ideele. • Rakendab neljamõõtmelise teose loomisel (animatsioon., video, etendus, <i>performance</i>) narratiivi, sissejuhatust ja puanti (lõiming kirjandusega). • Oskab õpetaja abiga rühmaliikmena luua ühistöödest väljapaneku ning oskab analüüsida teoseid. • Analüüsib ruumilist keskkonda funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Põhjendab valdavalt oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid. • Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib enamasti eriarvamusi

	seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt	
9.klass	1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2)käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka	• Külastab iseseisvalt kunstinäitust või- sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt. • Seostab eri ideoloogilisi sümboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust. • Seostab kunstnikku ja kunstiteost selle loomiskeskkonnaga, leides ja tõendades oma tähelepanekuid. • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt ja kavandades. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult. • Pakub välja ekspositsiooni või näitusepinna koha kooliruumis ning põhjendab enda valikut ja visiooni. • Tekitab kahemõõtmelises teoses vabalt valitud vahenditega ruumi-illusiooni. • Rakendab kolmemõõtmelises teoses valgust, ümbritsevat ruumi ja materjali (või muid õpetaja ülesandepüstituses esitatud elemente või põhimõtteid) oma sõnumi edastamiseks. • Mõtestab disaininäiteid funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Põhjendab oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid.

	visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt	
--	---	--

ÕPPEAINE NIMETUS	Muusika
ÕPPEAINE KIRJELDUS	Muusika õppeaine kirjeldus I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt <i>a cappella</i> kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse 6-keelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. (mänguvõtteid plokkflöödil ja 6-keelsetel väikekannedel saab omandada siis, kui õpilastel on olemas plokkflöödid ja väikekanded - need tuleks koolil või õpilastel enestel muretseda, kas siis klassiti või individuaalselt). Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja

	võrdlusoskust. Tähtsustub <i>muusika oskussõnade kasutamine muusikapalaside analüüsidest ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes</i>. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada <i>silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel</i>. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri <i>ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel</i>. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

I KOOLIASTE	Õpilane: 1)tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest; 2)saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused; 3)kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust; 4)mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; 5)rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust heliväljused, rütmid ja pausid: ta, ti.ti, ta-a..... 2-ja 3 osaline taktimõõt; JO-ja RA-ASTMERIDA, JO võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele.
II KOOLIASTE	Õpilane: 1)tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist. 2)teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes - laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises. 3)kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle. 4)osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahenduste otsija. 5)suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse. 6)mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu. 7)leiab muusikainfot eri teabeallikatest. 8)väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigustest.

	9)väärtustab teadmisi muusikalisest kirjaoskusest (helivältsused, rütmifiguurid, pausid, taktimõõt 4/4, C, eeltakt, duur-ja moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d, muusikalised oskussõnad).	
III KOOLIASTE	Õpilane: 1)huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana. 2)teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel. 3)osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas(klassis, kooris, ansamblis). 4)arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu. 5)tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid. 6)väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat. 7)väärtustab kultuuri mitmekesisust. 8)teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus.	
	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU <i>sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i>

1.klass	Õpilane: 1) laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga; 2) teeb vahet kõrgel ja madalal helil; 3) teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; 4) eristab erinevaid hääli ja müra muusikast; 5) tunneb rütmivorme TA, TI-TI; 6) mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa; 7) liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme; 8) tunneb ära Eesti hümn, käitub hümn laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; 9) oskab peast laulda mõnda õpitud lastelaulu; 10) osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri;	Laulmine: 1) Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas laulmisel. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Hingamisharjutused. 2) Tutvumine muusikale iseloomuliku väljendusviisidega. Dünaamika põhimõisted: vaikselt, valjult. Häälemängud. 3) Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid. 4) Õpilane mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust. 2-ja 3 osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel. Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA (JO) põhinevad mudelid. 5) Videode vaatamine laulupidudelt ja nähtu üle arutlemine. Enda kogemuste jagamine nii lauljana kui ka kuulajana. Pillimäng: 1) Õpilane rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes. Meloodilis-rütmilised improvisatsioonid, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid. 2) Pillimängus muusika sisu ja meeleolu erinevad väljendamise võimalused. Käte ja jalgade rütmi kaasa löömine. Muusikaline liikumine: 1) Õpilane väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas. Erinevate liikumis-improvisatsioonide loomine. 2) Muusikapala ülesehitust väljendava liikumiskopositsiooni loomine koos õpetajaga. 3) Eesti laulu- ja ringmängud. Muusikaline omalooming: 1) Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. 2) Lihtsate liisusalmine ja regivärsside loomine. 3) Erineva tempo järgi muusika eristamine ja selle tempos liikumine.
----------------	--	---

		4)Mõistab muusikaliste oskussõnade tähendusi(noodijoonestik, noodipea, noodivars, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, marss, polka, valss, rütm, meloodia, paus, orkester, helilooja, tempo, lihtsamad rütmifiguurid. Muusika kuulamine: 1)Õpilane kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või mõnel muul looval viisil. 2)Tutvumine erinevate karakterpaladega. 3)Instrumentaal-ja vokaalmuusika eristamine.
2.klass	Õpilane: 1)teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib neile erinevalt;	Laulmine: 1) Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas laulmisel. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine. 2)Dünaamika mõisted: forte, piano. Helikõrgused. Laulmine.

	2)väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; 3)tunneb rütmivorme TA, TI-TI, paus; 4)mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; 5)mängib lihtsamaid kaasmänge keha-ja rütmipillidel; 6)laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; 7)laulab peast 3-4 lastelaulu; 8)mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes ja liisutustes; 9)tunneb Eesti hümn, käitub hümn laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; 10)osaleb õpitud laulumängudes;	3)Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. 4)Õpilane mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust. 2-ja 3 osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel. Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, LE, JO, alumine SO ja RA põhinevad mudelid. JO-võtme tähenduse mõistmine ning noodist lauldes kasutamine. 5) Videode vaatamine laulupidudelt ja nähtu üle arutlemine. Enda kogemuste jagamine nii lauljana kui ka kuulajana. Pillimäng: 1)Orffi pedagoogika. Seoses pillimänguga viiulivõtme, tähtnimede ja nende asukoha tundmaõppimine noodijoonestikul. Tähtnimede kasutamine plaatpillide omandamisel. 2)Pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine, kasutades dünaamikat: forte, piano. Uued rütmipillid. Muusikaline liikumine: 1)Muusika väljendusvahendite tunnetamine muusika kaudu. Liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausidega tutvumine.Erinevate liikumis-improvisatsioonide loomine. 2)Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi ja rühmas. 3)Eesti rahvatantsud(labajalg, reilender) Muusikaline omalooming: 1)Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, lihtsamad improvisatsioonid. 2)Käemärkidega erinevate astmenimede näitamine ja kasutamine kaasmängudes õpitu piires. 3)Lihtsamate regivärsside loomine. 4)Tantsuliikumiste väljamõtlemine eri rütmidele. 5)Liikumine erinevates rütmides: valss, polka, marss. 6)Mõistab muusikalisi oskussõnu (astmerida, astmetrepp, dirigent, punkt noodivältuse pikendajana, noodivältused, paus, rütmifiguurid).
--	--	--

		Muusika kuulamine: 1) Kuulatud muusika meeleolu ja karakteri kirjeldamine, kasutades õpitud oskussõnavara. 2) Kuulamise järgi erinevate pillide äratundmine. 3) Kahe- ja kolmelöögilised muusikapalad ja tantsud.
3.klass	Õpilane: 1) oskab peast laulda 3-4 lastelaulu; 2) laulab tuttavaid laule ilmekalt ja õige kehahoiakuga;	Laulmine: 1) Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas ja individuaalsel laulmisel. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine. 2) Erinevat liiki muusika kuulamine ja iseloomustamine. Tempo tajumine. 3) Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.

	3)rakendab keha- ja rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinaatodes ja /või kaasmängudes; 4)tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS, TA-A; 5)viipab käega kaheosalist taktimõõtu; 6)eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõnalisest; 7)kirjeldab kuulatud muusikapala iseloomu (kurb, rõõmus, aeglane, kiire); 8)laulab Eesti hümnid vastavalt võimetele; 9)eristab ja iseloomustab rahvakalendri tähtpäevadega seotud traditsioone, osaleb laulmisel; 10)osaleb õpitud laulumängudes;	4)Õpilane mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust. 2-ja 3 osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel. Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, LE, NA, DI, JO, SO alumine) ja RA (alumine) ja DO (ülemine) põhinevad mudelid. JO-võtme tähenduse mõistmine ning noodist lauldes kasutamine. 5) Videode vaatamine laulupidudel ja nähtu üle arutlemine. Enda kogemuste jagamine nii lauljana kui ka kuulajana. Pillimäng: 1)Orffi pedagoogika. Seoses pillimänguga viiulivõtme, tähtnimede ja nende asukoha tundmaõppimine noodijoonestikul. Tähtnimede kasutamine plaatpillide omandamisel. 2)Pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine, kasutades iseseisvalt dünaamikat. Rütmissaate väljamõtlemine. Muusikaline liikumine: 1)Muusika väljendusvahendite tunnetamine muusika kaudu. Dünaamika ja helikõrguste muutuste väljendamine liikumise kaudu. Marsi-sammul liikumine. 2)Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme. 3)Eesti laulu- ja ringmängud. Laulumängu sisu ja traditsioonidega tutvumine. Muusikaline omalooming: 1)Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsamate rütmipillide valmistamine. 2)Käemärkidega erinevate astmenimede näitamine ja kasutamine kaasmängudes õpitu piires. 3)Lihtsamate laulutekstide loomine. 4)Loovliikumise kavandamine muusika meeleolu väljendamiseks ja selle kasutamine. 5)Liikumine kahe- ja kolmelöögilises taktimõõdus. 6)Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, koor, koorijuht, ansambel, eeslaulja, salm, refrään, kaanon, piano, forte, fermaat, volt). Rütmifigureid ja pausid. Muusika kuulamine:
--	---	--

		1)Õppekäikudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine. 2)Tutvumine erinevate karakterpaladega. 3) Peamiste hääleliikide eristamine. Kuuldeliselt marsi, valsi ja polka eristamine. 4)Infootsimine erinevate rahvapillide kohta.
4.klass	Õpilane: 1)teab peast 3-4 lastelaulu, sealhulgas	Laulmine: Laulmine klassis oma hääle omapära arvestades ühe- või kahehäälselt. Kaanonid. Eesti ja teiste rahvaste laulud a capella ja saatena.

	vastavalt võimetele Eesti hümn; 2) laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiakuga; 3) tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A; 4) viipab käega 3-osalist taktimõõtu; 5) mõistab terminite orkester ja orkestrijuhth/ dirigit tähendust; 6) eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast; 7) on tutvunud mõnelihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides;	Eesti hümn. Laulupeo traditsioon ja tähenduse mõistmine. Kolmeosaline taktimõõt ja rütmivältus TA-A-A; Kolmeosalise taktimõõdu viipamine. Orkester ja dirigent. Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika. Pillimäng: Kaasmängud, rütmilised improvisatsioonid. Rütmimängud - rütmikett, rütmirondo. Süvendatult pilli õppinud õpilsaste rakendamine musitseerimisel. Ndivältused, rütmifiguud, pausid. Muusikaline liikumine: Eri maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine ning muusika väljendusvahendite analüüsimine. Muusikaline omalooming: Omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid. Lihtsamate pillide valmistamine. Muusika kuulamine: Eesti rahvalaulud. Sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass. Klahv-ja keelpillid. Kuulatud muusika analüüsimine.
5.klass	Õpilane: 1) laulab peast 5-6 laulu; sealhulgas Eesti hümn:	Laulmine: Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning koolikooris õpetaja valikul; Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine;

	2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; 3) saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes; 4) teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul; 5) iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel; 6) on tutvunud Eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga; 7) on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides;	Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine); muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel; Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Teadlikkus hingamisel ja dünaamika kasutamine laulmisel. Häälemurdega kaasnevate muutuste teadvustamine ja oskus oma hääle leida. Pillimäng: Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse arendamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. Kitarri õige hoid ja õige sõrmestus.
6.klass	Õpilane: 1) laulab peast 5-6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid; 2) laulab vaba ja kõlava ning selge diktsiooniga; 3) eristab kuulmise järgi marssi, valssi ja polka;	Laulmine: Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning koolikooris õpetaja valikul; Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine; Meloodia laulmine tähtnimetuste, käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine);

	4) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; 5) laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone; 6) tunneb eesti olulisemaid rahvapärimisi nii välismaal kui ka kodumaal; 7) teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeest; 8) on tutvunud erinevate kooriliikidega; 9) eristab abivahendite toetudes kõrget ja madalat mees- ja naislaulu; 10) teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurre perioodil;	muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel; Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Teadlikkus hingamisest ja rütmika kasutamine laulmisel. Häälemurredega kaasnevate muutuste teadvustamine ja oskuslikult oma hääle leida ja kasutada. Pillimäng: Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse omandamine keha-, rütmika- ja plaadipillidel. Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. Omalooming: Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides. Liisusalmide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine. Kaasmängude loomine keha-, rütmika- ja või plaadipillidel. Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulist tegevustes. Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Kasutades nutiseadmeid loome kaasmänge lihtsamatele lugudele. Muusikaline kirjaoskus: Muusikaliste väljendusvahendite teadvustamine ja kasutamine. Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes. Noodijoonel orienteerumine ja muusikaliste kirjamärkide kasutamine (kõrgendus ja madaldusmärk).
--	--	---

7.klass	Õpilane: 1) laulab peast 5-6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; 2) laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; 3) on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega; 4) tunneb keel- ja puhk- ja löökpille; 5) oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente; 6) on tutvunud nootide silpnimetustega ja nootide asetusega noodijoonestikul; 7) eristab kuulamise järgi duur- ja moll- helilaadi; 8) tunneb helivältsi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI,	Laulmine: Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning koolikooris õpetaja valikul; Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine; Meloodia laulmine tähtnimetuste, käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine); muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel; Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Teadlikkus hingamisel ja dünaamika kasutamine laulmisel. Häälemurdega kaasnevate muutuste teadvustamine ja oskab oma häält leida. Pillimäng: Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Eelneva õpitu kinnistamine. Esinemisjulguse ja -oskuse jätkuv arendamine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. Kitarri õige hoid ja õige sõrmestus. Kitarril saatepraktika. Omalooming: Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides. Liisusalmide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine. Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja või plaatpillidel. Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistes tegevustes. Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.

	TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A JA pause;	Kasutades nutiseadmeid loom
8.klass	Õpilane: 1) laulab peast 5-6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; 2) laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; 3) tunneb taktimõõte 2, 3, 4; 4) suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure; 5) oskab lahendada lihtsamaid rütmülesandeid; 6) on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga;	Laulmine: Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning koolikooris õpetaja valikul; Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine; Meloodia laulmine tähtnimetuste, käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine); muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel; Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Teadlikkus hingamisel ja dünaamika kasutamine laulmisel. Häälemurdega kaasnevate muutuste teadvustamine ja oskab oma häält leida. Pillimäng: Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaadipillidel. Eelneva õpitu kinnistamine. Esinemisjulguse ja -oskuse jätkuv arendamine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. Kitarri õige hoid ja õige sõrmestus. Kitarril saatepraktika kujundamine ja kinnistamine
9.klass	Õpilane:	Laulmine: Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning koolikooris õpetaja

	1) laulab peast 5-6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; 2) laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; 3) tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia; 4) on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast; 5) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille; 6) suudab liikumismänge juhtida;	valikul; Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine; Meloodia laulmine tähtnimetuste, käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine); muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel; Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Teadlikkus hingamisel ja dünaamika kasutamine laulmisel. Häälemurdega kaasnevate muutuste teadvustamine ja oskab oma häält leida. Pillimäng: Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse omandamine keha-, rütmi-, plaat- ja keelpillidel. Eelneva õpitu kinnistamine. Esinemisjulguse ja -oskuse jätkuv arendamine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. Kitarri õige hoid ja õige sõrmestus. Kitarri saatetaktika kujundamine ja kinnistamine Rütmipillide kasutamine erinevat stiili muusikas Lihtsama harmoonia kuulamine ja kuulmise järgi kasutamine saateinstrumentidel Jazz-muusika stiili tunnetus ja eristamine.
--	---	--